

Bohoslužby 29. 5. 2013 – kaple ETF
Čtení: *Sírachovec 36, 1-2a.5-6.13-19*
Žalm 79
Evangelium: Marek 10, 32-45
Písně: 182, 617, 607

Kázání na text Marek 10, 32-45

Milí přátelé,

zdá se, že tento text rámuje letní semestr r. 2013. V podání Matoušově byl základem kázání doc. Macka v 2. týdnu semestru, a aby toho nebylo málo, tak jej slyšíme znovu – tentokrát podle Marka – v předposledním týdnu. Jako by snad nechápatost učedníků a výzva ke službě byla pro nás v čemsi velice významná.

Otázka po smyslu utrpení (v. 32-34)

Nicméně začněme odjinud. Finále semestru se blíží a s ním také termíny odevzdání seminárních prací, zápočtové testy a potom konečně také zkoušky. Některé z nás čekají státnice. Průvodní jev této situace nabízí knihovna – ze začátku semestru byla více méně prázdná, avšak nyní se plní pilnými studenty s tvářemi zbarvenými do modra ze svitu počítačových obrazovek. Není čas ptát se příliš po smyslu tohoto spěchu. Blíží se totiž chvíle, v nichž vydáme počet z toho, co jsme za další školní půlrok dokázali. Možná se i trochu bojíme toho, co má přijít. (Možná že i vyučující se obávají toho, co všechno se od studentů nedozví.)

Zní to možná trochu vesele v porovnání s tím, co čteme v evangeliu: „*Byli na cestě do Jeruzaléma a Ježíš šel před nimi; byli zaraženi a ti, kteří šli za nimi, se báli. Vzal k sobě opět svých Dvanáct a začal mluvit o tom, co ho má potkat*“ (Mk10,32). Tedy na cestě do Jeruzaléma. Zbývá už jen kousek a Ježíš dorazí do cíle. Ne víc než 20 veršů a přijde na řadu oslátka a velkolepé „*Hosana synu Davidovu*“. Jdeme do finále a s blížícím se cílem jaksi přituhuje. Všichni cítí, že se blíží chvíle, kdy bude třeba vydat počet ze své dosavadní cesty – předně Ježíš, ale i jeho učedníci. Snad právě toto napětí, taková hustá atmosféra – jako několik chvil přede dveřmi zkoušejícího (nebo ještě o něco hůře) – takové napětí ochromuje rozumné uvažování. Co se bude dít? Jaký je smysl toho všeho, co se stalo, a toho, co má přijít? Učedníci jsou tupí a nechápaví. „*Komu není shůry dáno, v apatice nekoupí.*“ Ještěže jim nakonec bylo shůry dáno.

My – oproti tupým učedníkům – máme trochu výhodu, protože víme, co nastane potom. Víme, že: *Syn člověka bude DOOPRAVDY vydán velekněžím a zákoníkům; SKUTEČNĚ ho odsoudí na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplivají ho, zbičují a zabijí; a po třech dnech vstane.* Máme oproti dvanácti učedníkům podstatnou výhodu, poněvadž naše knihovna je plná katechismů, kompendií a dogmatik, které stručně nebo i trochu obšírněji osvětlují smysl všech těch událostí. Není třeba očekávat moc z výsosti, tu nám přece prostředkují svým vhledem moudří a duchaplní vykladači. A koneckonců, nic víc než znalosti těchto moudrých hlav, nic víc se po nás v nadcházejícím čase ani chtít nebude. Nebo se snad mýlím?

Otázka na mistra (v. 35-41)

Abychom si byli jistí, že učedníci jsou úplně mimo, přečtěme si znovu jejich reakci na Mistrovu předpověď utrpení: „*Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: ‚Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.‘ Řekl jim: ‚Co chcete, abych vám učinil?‘ Odpověděli mu: ‚Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě.‘*“ Co na to říct? Nejsou tito dva úplně na hlavu? Vždyť Ježíš právě dohodil o plivancích, bičování a popravě! Ale já bych se tohoto Jakuba a Jana rád dnes zastal, alespoň na chvíli. (A to nejen proto, že je tu dnes i Jan i Jakub přítomen.)

Co když se tu setkáváme s vyznáním víry v ničím neomezenou moc Ježíše? Co když právě tito dva v tomto hvězdném okamžiku zahlédnou slávu Kristova vzkříšení? Copak i my nevyznáváme Kristovu svrchovanou vládu v nebesích? A cožpak nevyznáváme se svatým evangelistou Janem, že Kristus odešel, aby v domě našeho Otce pro nás připravil příbytky? Společně se modlíme „*přijď království Tvé*“ – vždyť pod touto prosbou se skrývá také naše prosba: *Dej, abychom měli místo ve tvé slávě!* A když se ostatních deset rozhněvá na Jana a Jakuba, není tento hněv výsledkem toho, že i oni si přáli to samé, ale byli jaksi předběhnutí?

Jak je krásné toto „dej nám“ – ř. $\delta\sigma\ \eta\mu\upsilon\upsilon$ – taková prosba totiž má zaslíbení: „Proste a bude vám dáno.“ (Mt7,7) Takovou modlitbu nás učil sám Kristus, vždyť slova „dej nám“ nalézáme v prosbě „chléb náš vezdejší dej nám dnes“. Boží evangelium je vyjádřeno zvláštním způsobem: Na lidské „dej“ reaguje Boží „dávám“. Jak snadné je evangelium: „Proste a bude vám dáno.“ A přece toto „dej nám“ ($\delta\sigma\ \eta\mu\upsilon\upsilon$) může být použito špatně.

My (na rozdíl od učedníků) víme, že Kristova sláva znamená pít přehluboký a široký kalich utrpení. Kristova sláva znamená projít křtem nikoli ve chladné a v podstatě příjemné lázni, nýbrž v lázni pořádně rozpálené. Samozřejmě také víme, že je špatné dychtit po parádním slavnostním místečku: jak se říká „u moci“ nebo aspoň „u koryta“. A přece se ne jeden světec ztotožnil právě s modlitbou těchto dvou učedníků: „dej nám, abychom měli místo po tvém boku ve tvé slávě“. Ne jeden křesťan s touto prosbou na rtech prošel přemnohým utrpením nebo se dokonce dočkal vytožené mučednické smrti. A jak naložíme s touto prosbou my?

Vzhůru nohama (v. 42-45)

Zde můj pokus o obhajobu Jakuba a Jana Zebedeových končí. Učedníci dokázali vrchovatou měrou, že naprosto vůbec nechápou smysl Ježíšovy cesty. A tak Mistra donutili k tomu, aby jim to vysvětlil: „*Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.*“ Kristus není veliký a mocný vládce, nýbrž prachobyčejný a ponížený služebník. Otrok, který maká za mě. Já řeknu „dej“ a on dává. Já řeknu „pomoz“ a on pomůže. Jakub a Jan řekli „dej nám“ a on jim zajisté dal, co si tak toužebně přáli. Ale zavčas je upozornil, co to znamená: „*Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech.*“ (v.42-43) Jde o to, stát se nejnižším služebníkem, tím, kdo dává, když mu jiný říká „dej“; být tím, kdo pomáhá, když mu jiný říká „pomoz“. Tudy vede cesta ke slávě. A tak můžeme přemýšlet o těch, kdo jsou na vrcholu společenské hierarchie. Jsou zdánlivě nahoře, ale když to domyslíme, mohli bychom vlastně říci: chudák pan prezident, chudáci páni ředitelé, chudáci manažeři atd.

Ale zpět z výšin k nám sem do útrob naší fakulty. Říkáme, že máme kvalitní vzdělání (nebo snad časem mít budeme). Ptám se: K čemu? Kdybych teď nestál za tímto rozpadajícím se pultíkem, tak byste mě určitě zasypali spoustou správných odpovědí. Ale když už říkám „kvalitní vzdělání“, je jasné, že „kvalitní“ vzdělání je lepší než „nekvalitní“ vzdělání nebo žádné vzdělání. Jistě je lepší mít kvalitní počítač, kvalitní brýle a kvalitní kalhoty, než mít nekvalitní počítač, brýle a kalhoty a nebo žádný počítač, žádné brýle a žádné kalhoty. Ale tím zůstává otázka nezodpovězena a já se znovu ptám: K čemu to?

Samozřejmě, že kvalitní počítač, brýle a kalhoty mi dobře poslouží. A právě tak nebo ještě lépe mi poslouží kvalitní vzdělání. Avšak jestliže já se svým vzděláním, se svými kalhotami a brýlemi neposloužím druhým, pak ztrácím hodnotu já sám i to všechno, co mi slouží. Nezměrné dary života, rozumu, vzdělání se stávají bezcennými, nejsou-li využity ve službě. Co by bylo platné, že by se třeba i celý svět dal do služby Kristu, kdyby si Kristus jen nechal sloužit? K čemu by nám byl Kristus, kdyby nám neposloužil? A k čemu jsme my, jestliže se nestaneme služebníky?

Závěr

Dovolte mi na závěr citovat tu jednu báseň neznámého indického autora:

Zdál se mi sen a viděl jsem v něm, že život je radost;
probudil jsem se a zjistil jsem, že život je služba;
sloužil jsem a viděl jsem, že ve službě je radost.

Jsem přesvědčen, že prosba Jakuba a Jana Zebedeových může být také naší prosbou. Jestliže totiž prosíme „dej nám“, pak nám bude dáno vše potřebné k tomu, abychom mohli druhým posloužit. Vždyť Pán připravil každému z nás místo ve své slávě.